

4.4. Tartalomfelmondási kísérletek

Előzetes felkészülés után megpróbáljuk a mese tartalmát felidézteni a gyerekekkel.

Lépései:

A szöveg minden tanuló előtt ott van. A kiemelt szavakat hangosan, közösen elolvastatjuk. Szóban kiegészítjük a szavakat mondattá, s összekapcsoljuk.

Egyenként meghallgatjuk a tanulókat.

Megjegyzés:

A szöveget nem kell kívülről mondani, minden esetben legyen a tanuló kezében, aki a kulcsszavakat látva gyakorlatilag mondatokat improvizál folyamatosan, és így összeáll a történet.

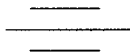
A szöveg optikai képe, a szövegkiemelések lépésről lépésre vezetik végig a gyerekek mindegyikét a történet eseményein.

Ha van „vállalkozó tanuló”, akkor ő már könyv nélkül is próbálkozhat a történet elmesélésével. (Mindenkitől azonban csak úgy követelhetjük meg a tartalom elmondását, hogyha látja a kiemelt szavakat).

4.5. Kreatív játékok

A mese szereplőinek bemutatása mimes játékokkal.

- Mindenki gondol egy szereplőre, s bemutatja a mozgását. A többiek feladata az lesz, hogy kitalálja, kire gondolt az illető. A jól sikerült mozdulatokat érdemes mindenkinek megtanulnia.
- Meserészletek bemutatása, majd „továbbmesélése gesztusokkal, arc- és testjátékkal.
- A kitalált mesebefejezések bemutatása mozdulatokkal – a társaknak szavakkal, mondatokkal kell a „narrátor” szövegét „alámondani”, mintha egy némafilmet látnánk.
- A legsikerültebb változatot úgy játssza el az egész osztály, hogy mindenki kapjon szerepet.

KELEMENNÉ SZABÓ MÁRIA

tanár

SZABÓ ISTVÁNNÉ NAGY MAGDOLNA

tanár

Római Katolikus Általános Iskola, Gimnázium, Óvoda és Kollégium

Gyula

A hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását segítő tevékenység

„Az, amit az iskolának el kell végeznie elsősorban, hogy megtanítsa velünk, hogyan kell tanulni, hogy felkeltse a tudás iránti étvágunkat, hogy megtanítson bennünket a jól végzett munka örömeire és az alkotás izalmára, hogy megtanítson arra, hogy szeressük, amit csinálunk, és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni.”

(Szent-Györgyi Albert: Egy biológus gondolatai)

Mi ezt tesszük...

Tanítványaink különböző családi háttérrel rendelkeznek. Az iskola nem tudja kiegyenlíteni azokat az előnyöket, amelyeket a kedvezőbb helyzetben lévő családok gyermekei élveznek a hátrányos helyzetűekkel szemben. Az esélyegyenlőséget biztosítva első lépésként a nehéz körülmények között élő gyermekeket vesszük számba minden évben, majd a problémáikat próbáljuk megismerni.

A hátrányos helyzetű tanulók oktatása integráltan folyik. Minden nevelő teendője, hogy a gyermekeket megtanítsa tanulni. Egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások kiépítése; az értő olvasás fejlesztése; az emlékezet erősítése; célszerű rögzítési módszerek kialakítása a feladatunk. Tőlük is követelni kell az első pillanattól fogva. Odafigyelünk arra, hogy kezdeti magatartásunk megértőbb (nem lenézőbb vagy elnézőbb), a feladatok pedig könnyebben teljesíthetők legyenek. A kontrollt erősítjük, több segítséget adunk.

Intézményünkbe gyakran érkeznek hátrányokkal a tanulókkal. Ez a hátrány lehet nyelvi, művelődési, de leggyakrabban szociális. Több családban van munkanélküli, elvált vagy alulis-kolázott szülő. A család és az iskola más-más értékeket tart fontosnak, ezért a gyerek kettős elvárás elé kerül. Ilyen esetekben különösen fontosnak tartjuk a szülők meggyőzését az iskola értékeiről, illetőleg bevonását a nevelőmunkába, a legtipikusabban úgy, hogy segítséget nyújtunk a szülők nevelési problémáinak megoldásában. Sokféle lehetőség nyílik a szülőkkel való kapcsolattartásra – pl. telefonon, fogadóórán, ill. a szülő által kért más időpontban. Szükség esetén családlátogatásra is sor kerül. A szülőkkel való beszélgetésbe sokszor bevonjuk a diákot, de tanórán kívül is gyakran megbeszéljük a problémákat.

Az ellenőrző útján a szülők rendszeresen kapnak írásos jelzést gyermekük tantárgyi előmeneteléről, magatartásáról. A rehabilitációs célú foglalkoztatást a nevelési tanácsadás, az iskolai nevelés és oktatás keretében valósítjuk meg. A legszükségesebbeket azonban mindenképpen el kell végeznünk: pótolni kell a hiányzó ismereteket, s fel kell zárkóztatni a diákot. El kell érni, hogy megszerezhesse az életben való boldoguláshoz szükséges alapismereteket, alapkészségeket, illetve megismerhesse a közösség alapértékeit követő életvezetést, életmódot. A magatartási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása esetén különösen szem előtt kell tartanunk, hogy csakis folyamatos biztatással, dicsérrel érhetünk el sikert. Mindvégig nagy figyelmet kell fordítanunk a szülői házzal való kapcsolatra, s tapintatosan bánunk a szülőkkel.

A tanuló problémáiról beszélünk az osztályban tanító kollégákkal is. Ha úgy ítéljük meg, szakemberhez fordulunk, s végigkísérjük a szakellátás folyamatát, s ezt megbeszéljük a kollégákkal is. Szükség esetén a tanuló iskolai magatartásáról, teljesítményéről szóban vagy írásban véleményt fogalmazunk meg. Az érettségi évében segítjük diákjainkat abban, hogy megfelelő pályát tudjanak választani. A tanulási kudarcnak kitett tanulók esetében nemcsak az osztályfőnökre hárul nagy feladat, hanem az osztályban tanító kollégákra is. Fontosnak tartjuk, hogy megismerkedjenek a részképeség zavarok, a dyslexia, dysgrafia, dyscalculia tüneteivel, hiszen ezek ismeretében jobban tudnak azonosulni tanítványaik problémáival. Az elkészült szakvéleményt maradéktalanul figyelembe véve, differenciáltan kell oktatniuk. Értékeléskor a tanuló eredményét annak korábbi teljesítményéhez kell elsősorban mérniük, hisz akkor látszik a fejlődés. Magatartásunkkal sugalljuk, hogy a képességek különbözősége természetes jelenség, amelyet tolerálni kell: segíteni kell a tanulási kudarcnak kitett tanulót, hogy a hátrányt nem jelentő képességterületeken megtalálhassa a kiemelkedés lehetőségét. El kell érniük, hogy az ilyen problémával küszködő gyermekek ne szenvedjenek hátrányt, hogy a tanulási zavarát is figyelembe véve tudjanak érettségizni, illetve hogy tovább tudjanak tanulni. Természetesen minden törvény adta lehetőségéről informáljuk a rászoruló diákjainkat és azok szüleit (pl. ingyenes tankönyv).

A tehetségek, képességek kibontakoztatásával kapcsolatos feladatok

Tehetségen azt a velünk született adottságra épülő, majd a gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területen az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni. Az ilyen diákokban fel kell kelteni a kíváncsiságot, az érdeklődést, a tudásvágyat, s ezeket fenn is kell tartani. Meg kell velük értetni, el kell fogadtatni, hogy csak szorgalommal, kitartással érhetnek el valódi eredményeket. Meg kell erősíteni bennük a becsvágyat, a teljesítményorientációt, hogy eredeti, egyéni, különleges megoldásokra törekedjenek.

A tehetség megjelenése kapcsolódhat tanórán végzett, illetve tanórán kívüli tevékenységhez.

A tanórákon lehetőség szerint a gyerekeket csoportokra bontjuk. Az idegen nyelv, az informatika és a matematika tantárgyakat egy oktatjuk.

A tehetséges tanulókat rendszeresen készítjük tanulmányi versenyekre differenciált feladatok adásával. A korábban megszerzett, illetve a szakirodalom alapján megismert ismeretanyagot szaktanári segítséggel dolgozzuk fel. Az ilyen diákoktól elvárható a kiegészítő anyagok biztos ismerete is. Önálló tanulásukat segíteni kell pl. lexikonok, különböző kézikönyvek, a kapcsolódó szakirodalom megismertetésével. Az iskolában iskolai könyvtár segíti a tanulók munkáját. A tehetséges tanulók számára szorgalmazzuk az OKTV-n való részvételt, az emelt szinten tett érettségit, a nyelvvizsga-bizonyítvány megszerzését. Lehetőség szerint részt veszünk nemzetközi projektekből, másrészt a német testvérvárosi kapcsolatok által nyújtott lehetőségeket használjuk ki.

Igény és lehetőség szerint szakkört is indítunk a számukra. A tehetséggondozás megvalósításában együttműködünk a város közoktatási, közművelődési intézményeivel, a zeneiskolával, a városi sportegyesületekkel, a városi könyvtárral, illetve a művészeti iskolával. Végül különösképpen odafigyelünk az ilyen tanítványok pályaválasztására, orientáljuk a tehetségének leginkább megfelelő felsőoktatási intézménybe. Ez utóbbit szolgálja az is, hogy a 11., 12. évfolyamon jelentős számban van választható tárgy, hogy ki-ki képességeinek, tehetségének megfelelő irányban tudjon továbbtanulni.

A tehetséggondozás feladatai tanórán

Differenciált feladatok adása; kiselőadások, beszámolók, projektek készítése; testnevelés-, informatika-, technika-, énekórán fontos, hogy azon tehetségek kerüljenek előtérbe, jussanak sikerélményhez, akik esetleg egyéb területen háttérbe szorulnak.

A tehetséggondozás feladatai tanórán kívül

Szakkörbe irányítás; Tanulmányi versenyek szervezése és azokra a tanulók felkészítése. Énekkar, kamarakórus szervezése; Megemlékező műsorok, jeles napokra tervezett programok szervezése, összeállítása, azokon való szereplés; A színjátszó körön és irodalmi szakkörön a visszahúzódnó gyerekek aktivizálása improvizációs játékok segítségével; Kézműves foglalkozásokon való részvétel, ahol a kreativitás, a kézügyesség kerül előtérbe; Dekoráció készítése a tanterembe, az iskola folyosójára; Sportnapok, diáknapiak szervezése; A könyvtár az irányított önművelődés színtere, amely nem más, mint a differenciálás utolsó állomása. A személyre szabott feladatok megoldása öntevékeny ismeretszerzés, komplex tanulói tevékenység, mely bátran alapoz a diák erőfeszítésére. Ez a folyamat szolgálhatja a diák felzárkóztatását, továbbhaladását, vagy éppen valamilyen szempontú tehetségfejlesztését.

Iskolánkban az előbbieken vázolt teendőket magunk számára fogalmazzuk meg, de úgy gondoljuk, ha közreadjuk, mások is okulnak belőle.